

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 6Co/110/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8113235755
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 05. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Peter Straka
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2018:8113235755.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Straku a členov senátu JUDr. Michala Boroňa a JUDr. Viery Kandrikovej v spore žalobkyne U. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom H. X, XXX XX C., právne zastúpenej JUDr. Vladimírom Volčkom, advokátom, so sídlom Mlynská 27, 040 01 Košice, proti žalovanému I. V. B., bytom U. X. mája XXXX/XX, XXX XX G. T. D., právne zastúpenému JUDr. Emíliou Šimkulákovou, advokátkou, Štefánikovo námestie 2, 052 01 Spišská Nová Ves, o zaplatenie 12.737,19 eura s príslušenstvom, o odvolaní žalobkyne aj žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov č. k. 20C/99/2013 - 249 zo dňa 01. 02. 2016 v spojení s dopĺňacím rozsudkom Okresného súdu Prešov č. k. 20C/99/2013 - 317 zo dňa 24. 04. 2017 takto

rozhodol:

I. Potvrdzuje sa rozsudok vo výroku II., ktorým súd žalobe v časti vyhovel.

II. Zrušuje sa rozsudok vo výroku III., ktorým súd žalobu v prevyšujúcej časti zamietol ako aj vo výroku IV. o trovách konania a výroku V. dopĺňacieho rozsudku o trovách štátu a v rozsahu zrušenia vracia vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom č. k. 20C/99/2013 - 249 zo dňa 01. 02. 2016 Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) vyslovil, cit.:

„I. Konanie o zaplatenie sumy 342,59 eura s prísl. zastavuje.

II. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyňu sumu 3 794,48 eura spolu s úrokom z omeškania vo výške 5,25% ročne zo sumy 3794,48 eura od 9.12.2013 do zaplatenia, do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

III. V prevyšujúcej časti žalobu zamietla.

IV. Žalobkyňa je p o v i n á nahradiť žalovanému trovy konania vo výške 1.715,90 eura (trovy právneho zastúpenia) na účet právnej zástupkyne žalovaného, JUDr. Emílie Šimkulákovovej, advokátky, do troch dní od právoplatnosti rozsudku.“

2. V odôvodnení uviedol, že medzi účastníkmi nebolo sporné, že žalovaný prevzal od žalobkyne sumu 6.000,- eur (2x po 3.000,- eur) na nákup stavebného materiálu ako aj fakt, že žalobkyňu bol dodaný stavebný materiál v celkovej hodnote 2.055,52 eura (rozpočet V. U.). Žalovaný sa bránil tým, že na stavbe boli vykonané práce v hodnote 7.609,10 eura. Bolo teda na žalovanom, aby preukázal zabezpečenie prác v tejto výške, tento však preukázal iba vyplatenie sumy 150,- eur svedkovi C. K.. Vo zvyšnej časti žalovaný neunesol dôkazné bremeno. Napokon aj sám žalovaný pri svojom výsluchu uviedol, že robotníkov na stavbe vyplatila žalobkyňa. Žalovaný rovnako nepreukázal, že by sa so žalobkyňou dohodli na odmene 70,- eur a 16,- eur za cestu z D. D. do Y., ako aj skutočnosť, že by malo byť započítané náradie, ktoré sa podľa tvrdenia žalovaného má nachádzať na stavbe. Súd dospel k záveru, že žalovaný sa na úkor žalobkyne bezdôvodne obohatil o sumu 3.794,48 eura (6.000,- eur - 2.055,52 eura - 150,- eur), a preto je povinný toto bezdôvodné obohatenie vydať. Pokiaľ ide

o zvyšnú časť žaloby vo výške 8.450,12 eura (2.989,56 eura a 5.460,56 eura), tak žalovaná v tejto časti neunesla dôkazné bremeno. Podľa výpovedí žalovanej (v rozpore s podanou žalobou) túto sumu vyplatila žalovanému na zaplatenie faktúr Q a Q V konaní však nebolo žiadnym spôsobom preukázané, žeby takúto sumu odovzdala žalovanému s tým, aby ju použil na tento účel. V konaní bolo listinnými dôkazmi a výpoveďami svedkov preukázané, že žalovaný vyššie uvedenú sumu uhradil za seba na stavbu vo D. D.. Súd žalobkyni priznal zákonný úrok z omeškania od XX.XX.XXXX. O trovách účastníkov konania súd rozhodol podľa § 142 ods.2 Občianskeho súdneho poriadku účinného do 30.06.2016 (ďalej len „OSP“).

3. Proti tomuto rozsudku podala v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobkyňa okrem výroku II, ktorým súd prvej inštancie uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 3 794,48 eura spolu s úrokom z omeškania vo výške 5,25% ročne. Namietala, že napadnutý rozsudok je nespravodlivý a v rozpore so zákonom. V konaní bolo jednoznačne preukázané, že žalovaný od žalobkyne prijímal od žalobkyne finančné prostriedky, ktoré mal použiť na zakúpenie stavebných materiálov, ktoré mali byť použité na rekonštrukciu jej rodinného domu. Tento spôsob občianskej výpomoci bol ovplyvnený ich vzájomným dôverným vzťahom. Vzhľadom na to, že žalovaný preukázateľne konal v rozpore so zákonom a podvodným spôsobom získal dve identické faktúry, dodacie listy ako aj doklady o úhradách je nepochybne v rozpore s dobrými mravmi priznávať v tomto prípade práva žalovanému s odôvodnením, že žalobkyňa neunesla dôkazné bremeno a v tomto zmysle žalovanému priznať aj náhradu trov konania a právneho zastúpenia. Žalobkyňa bola zo strany žalovaného uvedená do omylu. Navrhla rozsudok v jeho napadnutej časti zmeniť a žalobe v plnom rozsahu vyhovieť a priznať jej trovy konania, eventuálne rozsudok v časti, v ktorej súd žalobu zamietol a v časti, v ktorej priznal trovy konania v prospech žalovaného zrušil a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. K odvolaniu žalobkyne sa vyjadril žalovaný. Namietal, že žalobkyňa odovzdala žalovanému len sumu 6.000,- eur tak ako to bolo v konaní preukázané. Ďalšie peniaze v sume 8.450,12 eur mu nikdy nedala, čo v konaní bolo rovnako preukázané. Žalovaný od začiatku tvrdil, že dodacie listy k faktúram jej obstaral len na účel poskytnutia úveru zo stavebnej sporiteľne. Žalobkyňa na pojednávaní 13.04.2015 potvrdila, že stavebnej sporiteľni predložila tieto doklady, ktoré mala od žalovaného. Žalovaný nesúhlasí s tvrdeniami žalobkyne, na ktoré poukázala v odvolaní, má za to, že nikoho nepodviedol, čo bolo v konaní preukázané. Navrhol rozsudok v časti, ktorú odvolaním napadla žalobkyňa potvrdiť a žalovanému priznať náhradu trov odvolacieho konania.

5. Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie aj žalovaný, a to proti výroku II., ktorým súd prvej inštancie uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 3 794,48 eura spolu s úrokom z omeškania vo výške 5,25% ročne a proti výroku o trovách konania. Uviedol, že žalobkyňa k žalobe predložila aj rozpočet - ocenenie vykonaných prác a dodaných materiálov na stavbu ku dňu 17.07.2013, pričom týmto rozpočtom bolo zistené, že na stavbe boli vykonané práce v celkovej hodnote 7.609,10 eur bez DPH. Teda je preukázané, že v tejto hodnote boli na dome vykonané práce, a to aj s činnosťou žalovaného. Na pojednávaní dňa XX.XX.XXXX bolo konštatované, že žalobkyňa mala žalovanému zaplatiť za jeho činnosť 70,- eur/deň a súdu bol predložený aj písomný záznam, z ktorého vyplýva, že účastníci sa na tejto odmene pre žalovaného dohodli. Súd prvej inštancie sa však týmto nezaoberal. Navrhol rozsudok v jeho napadnutej časti zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

6. K odvolaniu žalovaného sa vyjadrila žalobkyňa. Namietala, že žalovaný žiadnym spôsobom relevantne nepreukázal, aké práce u žalobkyne reálne vykonal a v akej hodnote. Vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že žalovaný bol na stavbe nečinný a zdržiaval sa tam len minimálne, keď tam už bol, pil kávu alebo sa len prechádzal. Žalobkyňa nesúhlasí so závermi súdu prvej inštancie, že neunesla dôkazné bremeno, v dôsledku čoho súd žalobu v prevyšujúcej časti zamietol. Poukázala na princíp „nikto nesmie mať prospech zo svojho protiprávneho konania“, v tejto súvislosti poukázala na aplikačnú prax všeobecných súdov a Ústavného súdu SR. Vzhľadom na vyššie uvedenú zásadu má žalobkyňa za to, že dôkazné bremeno má zaťažovať žalovaného a nie žalobkyňu. V prípade, ak žalovaný nepreukáže, že na úhradu faktúr nepoužil finančné prostriedky žalobkyne, mal by to byť práve on, kto bude procesne sankcionovaný za neunesenie dôkazného bremena.

7. Okresný súd Prešov dopĺňacím rozsudkom č. k. 20C/99/2013 - 317 zo dňa 24. 04. 2017 priznal štátu voči žalobkyni nárok na náhradu trov konania v rozsahu 70,21% a voči žalovanému v rozsahu 29,79%.

8. V odôvodnení doplniaceho rozsudku uviedol, že v priebehu konania vznikla štátu povinnosť plniť z finančných prostriedkov. Keďže zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) neobsahuje výslovnú úpravu práva štátu na náhradu jeho výdavkov, ktoré platil, súd analogicky použil ustanovenie § 259 CSP v spojení s § 258 CSP, podľa ktorého nárok na náhradu výdavkov má aj iná osoba, ktorej pri dokazovaní vznikne povinnosť, ktorá je spojená s jej výdavkami. Súd má za to, že aj štát je potrebné považovať za inú osobu, ktorej môžu vzniknúť výdavky v súvislosti s dokazovaním, a z toho vyplýva aj právo štátu na ich náhradu po splnení zákonných podmienok. Súd preto priznal štátu voči stranám nárok na náhradu, a to podľa ich úspechu v konaní.

9. Proti doplniacemu rozsudku podala v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobkyňa. Poukázala na svoje doterajšie vyjadrenia, osobitne na rešerš rozhodovacej činnosti súdov týkajúcej sa unesenia dôkazného bremena a aplikácie princípu „nikto nesmie mať prospech zo svojho protiprávneho konania“. Navrhla napadnutý doplniací rozsudok zrušiť a vrátiť vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Uplatnila si trovy odvolacieho konania.

10. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 357 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) a dospel k záveru o existencii dôvodov pre čiastočné zrušenie rozsudku súdu prvej inštancie.

11. Súd prvej inštancie postupoval podľa ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (zák. č. 99/1963 Z. z. v znení zmien a doplnkov do 30. 06. 2016). Odvolací súd aplikoval v zmysle princípu okamžitej procesnej aplikability nový procesný kódex zákon č. 160/2015 Z. z. - Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), ktorý nadobudol účinnosť dňom 01. 07. 2016 (§ 470 ods. 1,2 CSP).

12. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s namietaným nesprávnym právnym posúdením, to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky II.ÚS 78/05).

13. Vo vzťahu k II. výroku, ktorým súd prvej inštancie uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 3 794,48 eura spolu s úrokom z omeškania vo výške 5,25% ročne odvolací súd uvádza nasledovné.

14. Ako správne uviedol súd prvej inštancie, medzi účastníkmi nebolo sporné, že žalovaný prevzal od žalobkyni sumu 6.000,- eur (2x po 3.000,- eur) na nákup stavebného materiálu. Ďalej medzi účastníkmi nebolo sporné, že bol dodaný stavebný materiál v celkovej hodnote 2.055,52 eura. Sporným bola obrana žalovaného, že na stavbe boli vykonané práce v hodnote 7.609,10 eur, že žalovanému vznikol nárok na náhradu za cestu z D. D. do Y., a že náradie žalovaného sa nachádza u žalobkyne, ktorá mu ho nevydala.

15. Odvolací súd má za to, že súd prvej inštancie správne ustálil, že žalovanému sa nepodarilo jednoznačne, bez akýchkoľvek pochybností preukázať, že by na nehnuteľnosti žalobkyne vykonal práce, príp. ich zaplatil, ktoré mali byť ohodnotené sumou 7.609,10 eur. Vykonaným dokazovaním bolo preukázané len vyplatenie sumy 150,- eur svedkovi C. K.. V ostatnom však žalovaný neunesol dôkazné bremeno, a to vo vzťahu k vykonaniu, resp. zaplateniu prác vykonaných na nehnuteľnosti žalobkyne, nároku na náhradu za cestu z D. D. do Y. ako aj vo vzťahu k náradiu žalovaného, ktoré by sa malo nachádzať u žalobkyne, jeho špecifikáciu, ale aj jeho samotnú existenciu. Aj keby súd pripustil, že náradia vo výške, ktorú určil žalovaný sa nachádza u žalobkyne, žalovanému sa nepodarilo preukázať, že by bolo jeho vlastníctvom.

16. Dôkazným bremenom sa rozumie procesná zodpovednosť strany sporu za to, že za konania neboli preukázané jeho tvrdenia, a z toho dôvodu muselo byť rozhodnuté o veci samej v jeho neprospech. Zmyslom dôkazného bremena je umožniť súdu rozhodnúť o veci samej i v takých prípadoch, keď

určitá skutočnosť významná podľa hmotného práva pre rozhodnutie o veci nebola alebo nemohla byť preukázaná.

17. V ustanovení § 185 CSP je zavedený princíp formálnej pravdy, čo znamená, že súd pri rozhodovaní vychádza výlučne z dôkazov, ktoré mu navrhli strany sporu. Súd sa tak nemusí dostať k úplnému zisteniu pravdy, vzhľadom na to, že si o spore môže urobiť svoj obraz iba v rozsahu, v akom mu ho vykreslia strany sporu svojimi tvrdeniami a súvisiacimi dôkazmi. Dôraz sa kladie na procesnú diligenciu strán sporu, čoho dôsledkom je obmedzenie dôkaznej iniciatívy súdu a jej presun takmer bezvýhradne na strany sporu.

18. So zreteľom na vyššie uvedené, odvolací súd dospel k záveru, že výrok II., ktorým súd prvej inštancie žalobe v časti vyhovel je správny, a preto ho odvolací súd postupom podľa ust. § 387 ods. 1 a 2 CSP ako vecne správny potvrdil.

19. Vo vzťahu k výroku III, ktorým súd prvej inštancie žalobu v prevyšujúcej časti zamietol odvolací súd uvádza nasledovné.

20. Odvolací súd vidí nedostatky súdu prvej inštancie v spôsobe hodnotenia vykonaných dôkazov.

21. Všetky vykonané dôkazy je potrebné hodnotiť jednotlivo, ale vo vzájomných súvislostiach a s ohľadom na všetky skutočnosti, ktoré boli preukázané v rámci súdneho konania.

22. Súd prvej inštancie skutočnosti, ktoré vyplynuli z vykonaného dokazovania, neposudzoval vo vzájomných súvislostiach, neposudzoval ich vo vzťahu k hmotnému a procesnému právu a nevyvodil z nich žiadne právne závery. Rovnako nezohľadnil celý skutkový stav vo vzájomných súvislostiach a komplexne, čím došlo k porušeniu procesných pravidiel.

23. Je pravda, že žalobkyňa jednoznačne nepreukázala, že by peniaze žalovanému poskytla ona, no ani žalovaný nepreukázal, že by uhradil sporné faktúry zo svojich finančných prostriedkov. Odvolací súd má za to, že súd prvej inštancie mal zohľadniť všetky skutočnosti, ktoré boli v priebehu konania preukázané, a to predovšetkým protiprávne konanie žalovaného, oklamanie žalobkyne žalovaným, vybavovanie duplicitných faktúr žalovaným.

24. Postup súdu prvej inštancie pri vyhodnocovaní záverov nebol v súlade so základnými princípmi.

25. Podľa § 191 ods. 1 CSP, dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo.

26. Odvolaciemu súdu sa tiež javí, že pokiaľ ani žalovaný nepreukázal, že by finančné prostriedky, ktoré boli použité na úhradu sporných faktúr boli jeho, je vzhľadom na všetky skutkové okolnosti a vykonané dôkazy pravdepodobnejšie, že peniaze poskytla žalobkyňa.

27. Podľa § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi.

28. Odvolací súd osobitne zdôrazňuje, že je povinnosťou súdov chrániť dobromyseľnosť a brániť nečestnému konaniu.

29. Úlohou prvoinstančného súdu ďalej bude opätovne vec prejednať a rozhodnúť v kontexte uvedeného s tým, že je povinný zohľadniť skutočnosti, na ktoré už vyššie poukázal odvolací súd.

30. Súd prvej inštancie rozhodne v novom rozhodnutí i o trovách tohto odvolacieho konania podľa § 396 ods.3 CSP.

31. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).